

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

GESKIEDENIS V2

NOVEMBER 2015

ADDENDUM

Hierdie addendum bestaan uit 14 bladsye.

VRAAG 1: WAAROM HET DIE VERPLIGTE INSTELLING VAN AFRIKAANS AS 'N ONDERRIGMEDIUM IN SWART SUID-AFRIKAANSE SKOLE TOT DIE SOWETO-OPSTANDE IN 1976 GELEI?**BRON 1A**

Die uittreksel hieronder fokus op die redes vir die ontstaan van die Swartbewussynsfilosofie en die daaropvolgende impak.

Die Swartbewussynsfilosofie het in die laat 1960's groter invloed begin kry. Swart Bewussyn het sielkundige (emosionele) redes as die vernaamste struikelblok op die pad na swart emansipasie (bevryding) beklemtoon, en 'n generasie wat slegs die vernedering van 'groot apartheid' geken het, het besluit dat die tyd aangebreek het om die status quo (huidige situasie) te bevraagteken. Die hoofmedium vir die Swartbewussynsbeweging was die Suid-Afrikaanse Studente-organisasie (SASO), wat in Julie 1969 by die Universiteit van die Noorde (Limpopo) gestig is. SASO is gestig nadat swart studente besluit het om van die veelrassige, maar oorheersend wit Nasionale Unie van Suid-Afrikaanse Studente (NUSAS) weg te breek.

SASO het die politieke leemte (vakuum) begin vul wat na die verbanning van die PAC en die ANC in swart gemeenskappe gelaat is. Die organisasie, wat deur die Amerikaanse Swartmagbeweging beïnvloed is, het 'n nuwe taal van politieke radikalisme (strydlustigheid) gepraat. SASO het die passiewe aanvaarding van wit meerderwaardigheid en oorheersing verwerp (nie aanvaar nie) en 'n nuwe, swart selfvertroue en selfhandhawing (om sterk te wees) voorgestaan. Die organisasie was vasberade om swart gemeenskappe aan hulle kant te kry en het duisende volgelingen gelok wat gretig was om van hulle ouers se tradisie van gelatenheid weg te breek. SASO het in 1972, saam met leiers van ander swart onderwys- en godsdiensliggame, die Black People's Convention (BPC) gevorm, 'n politieke vleuel van die Swartbewussynsbeweging wat ten doel gehad het om Suid-Afrikaners rondom die Swartbewussynsideologie te mobiliseer. Die BPC het geskryf hulle wou 'swart Suid-Afrikaners in 'n swart politieke beweging verenig, wat daarna streef om hulle van beide sielkundige en fisiese onderdrukking te bevry'.

... Hoërskole was ontvanklik vir die Swartbewussynsideologie. Skoolleraars, met energie en onafhanklikheid, en wat oorloop van geloof in hulleself, is deur die Swartbewussynsfilosofie geïnspireer en het die politieke leemte gevul wat deur die verbanne Kongresbewegings gelaat is ...

[Vertaal uit *Soweto: A History* deur Philip Bonner en Lauren Segal]

BRON 1B

Hierdie uittreksel was deel van 'n koerantberig wat die 1976-Soweto-opstand herdenk het. Dit fokus op 'n opdrag wat deur die Departement van Bantoe-administrasie en Ontwikkeling (Onderwys) gegee is, wat swart Suid-Afrikaanse skole beveel het om seker te maak dat ten minste 50% van die vakke met Afrikaans as onderrigmedium aangebied word.

Die Suid-Transvaalse Streeksdepartement van Bantoe-onderwys het in 1974 opdrag gegee dat Afrikaans 'n onderrigmedium in swart junior sekondêre skole en op 'n 50-50-grondslag met Engels moes wees. Dit het wydverspreide protes vanuit onderwysersverenigings en skoolrade binne en buite Soweto veroorsaak.

Opvoedkundiges het die opdrag beskou as strydig met 'n verklaring wat die vorige jaar deur die destydse Sekretaris van Bantoe-onderwys, die ontslape dr. HJ van Zyl, gemaak is, wat dit duidelik gestel het dat individuele skoolrade, in oorleg met hom persoonlik, oor die medium van onderrig in skole moes besluit.

Hy het gesê dat dit nie in die belang van die leerlinge was om twee onderrigmediums te hê nie.

Dit is wat gebeur het:

- Na aanleiding van die 50-50-taalopdrag aan die einde van 1974 het skoolrade en onderwysersverenigings protes aangeteken by die Minister van Bantoe-administrasie en Ontwikkeling (Onderwys), mnr. MC Botha, vir 'n besluit teen hierdie beleid. Dit is van die hand gewys.
- Die gesamentlike Noord- en Suid-Transvaalse skoolrade het in Mei 1975 'n komitee verkies om hierdie saak weer met die Departement van Bantoe-onderwys op te neem.
- Die komitee het daarna ten minste een vergadering met Van Zyl gehad, maar het onverrigtersake teruggekeer.
- Verskeie skoolrade het in 1975 hulle skole beveel om die taalopdrag te ignoreer en slegs in Engels onderrig te gee.
- By verskeie geheime vergaderings is skoolrade streng opdrag gegee om die opdrag van die Departement van Bantoe-onderwys te gehoorsaam. Die meeste skoolrade het toegegee.
- Die dispuut het in Februarie 1976 weer opgeduik toe twee lede van die Meadowlands Tswana Skoolraad in Soweto deur die Streeksdirekteur van Bantoe-onderwys, mnr. WC Ackerman, afgedank is. Die hele skoolraad het uit simpatie bedank.
- Leerlinge van sekondêre skole in Soweto het toe op 17 Mei 1976 die saak verder geneem toe Vorm Een- (Standaard 6-) en Vorm Twee- (Standaard 7)-leerlinge geweier het om klasse by te woon totdat daar aan hulle eise voldoen is om die opdrag oor Afrikaans terug te trek.

[Vertaal uit *The Sowetan*, Vrydag 16 Junie 1995]

BRON 1C

Hierdie foto toon leerlinge van Soweto wat op 16 Junie 1976 teen die instelling van Afrikaans as 'n onderrigmedium protesteer.

[Uit: *The Soweto Uprising: Counter Memories of June 1976* deur SM Ndlovu]

NA DIE DUIWEL MET AFRIKAANS

BRON 1D

Hierdie uittreksel fokus op 'n vergadering wat op 19 Junie 1976 tussen die Minister van Bantoe-administrasie en Ontwikkeling (Onderwys), mnr. MC Botha, en lede van die Stedelike Bantoe-raad gehou is. Hulle het die voortgesette gebruik van Afrikaans as onderrigmedium in skole in Soweto bespreek.

In 'n poging om die geweld te beëindig en hernieuwde wanorde en tragedie te voorkom, het 'n afvaardiging van elf swart leiers op 19 Junie 1976 met amptenare van 'n seweman-span van die regering, Bantoe-administrasie en Bantoe-onderwys, gelei deur MC Botha, die Minister van Bantoe-administrasie en Ontwikkeling (Onderwys), vergader.

Die meeste lede van die Stedelike Bantoe-raad het, in die woorde van L Mlonzi, raadslid van die Stedelike Bantoe-raad, 'met die hoed in die hand, smekend vir genade en die goeie oordeel van die Minister' na die vergadering toe gekom. Hulle het verklaar dat hulle ook geweldig geskok was oor die 'vandalisme' in Soweto, dat dit 'slegs die optrede van kinders' was, en hulle het die Minister verseker dat dit 'nie daarvoor gegaan het dat hulle nie wou hê dat Afrikaans as 'n vak in skole onderrig word nie', maar dat 'die kinders dit moeilik gevind het om sekere moeilike vakke in Afrikaans te doen'. Raadslid L Mosala het saamgestem en hy het die Minister 'gesmeek' om nie die versoek om die opskorting van Afrikaans as 'vyandigheid van die Swartes teenoor Afrikaans' te beskou nie, maar eerder as die gevolg van die 'onvermoë van onderwysers' om moeilike vakke in Afrikaans te onderrig ... 'Die kinders en die onderwysers was tevrede om Afrikaans as 'n vak te hê,' het hy gesê. RJ Maponya het ook die Minister verseker dat 'Afrikaans nie gehaat word nie', en, sonder om iemand te blameer, het hy die opinie gelug dat 'onherstelbare skade' aan rasseverhoudings in Suid-Afrika gerig is.

Die Minister, 'geraak deur die opregtheid (erns) van die verklarings deur die lede' van die afvaardiging, het die beleid oor Bantoe-onderwys verduidelik:

- Daar is nie so iets soos verpligting deur die Departement vir die gebruik van Afrikaans as 'n onderrigmedium nie ... Die eenvoudige waarheid is dat die Departement aan die skoolhoofde die geleentheid gee om aansoek te doen vir vrystelling waar probleme met die onderrigmedium ondervind word.
- Engels kan as 'n onderrigmedium vir alle vakke gebruik word solank daar ekstra tyd aan die ander taal toegeken word.
- Afrikaans kan vir alle vakke gebruik word en, weereens, moet ekstra tyd vir Engels as 'n vak toegelaat word.

[Vertaal uit <http://www.gutenberg-e.org/pohlandt-mccormick/PM.c5p2.html>.
Toegang verkry op 7 November 2014.]

VRAAG 2: HET DIE AMNESTIEPROSES VAN DIE WAARHEIDS-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE (WVK) SUID-AFRIKA VAN SY VERDEELDE VERLEDE GENEES?**BRON 2A**

Hierdie uittreksel, wat deur Aartsbiskop Desmond Tutu geskryf is, het in die finale WVK-verslag verskyn. Dit fokus op die redes vir die totstandkoming van die Waarheids-en-Versoeningskommissie in 1996.

Hoe pynlik dit ook al mag wees, die wonde van die verlede moenie toegelaat word om te sweer (erger te word) nie. Hulle moet oopgemaak word. Hulle moet skoongemaak word. En salf moet daarop gegiet word sodat hulle kan genees. Dit beteken nie om 'n obsessie oor die verlede te hê nie. Dit is om seker te maak dat die verlede behoorlik hanteer word ter wille van die toekoms. In ons geval beteken die hanteer van die verlede dat ons moet weet wat gebeur het. Wie het beveel dat hierdie persoon doodgemaak moet word? Waarom het hierdie gruwelike menseregteskending plaasgevind? Ons moet ook van die verlede weet sodat ons ons voorneme en toegewydheid dat sulke skendings nooit weer sal plaasvind nie, kan vernuwe. Ons moet van die verlede weet sodat ons 'n kultuur van respek vir menseregte kan kweek. Dit is slegs deur aanspreeklikheid vir die verlede te aanvaar dat ons aanspreeklik vir die toekoms kan word. Vir al hierdie redes het ons nasie, deur diegene wat vir die oorgang van apartheid na demokrasie onderhandel het, die opsie van individuele amnestie gekies en nie amnestie vir almal nie. En ons glo dat hierdie individuele amnestie sy waarde getoon het. Een van die kriteria waaraan voldoen moes word voordat amnestie toegestaan kon word, was volle onthulling van die waarheid. Vryheid is toegestaan in ruil vir waarheid. Hierdeur was dit vir ons moontlik om heelwat van dit wat in die verlede gebeur het, bloot te lê. Ons weet wat met Steve Biko gebeur het.

[Vertaal uit <http://www.justice.gov.za/trc/report/finalreport/Volume%201.pdf>.
Toegang verkry op 10 Februarie 2015.]

BRON 2B

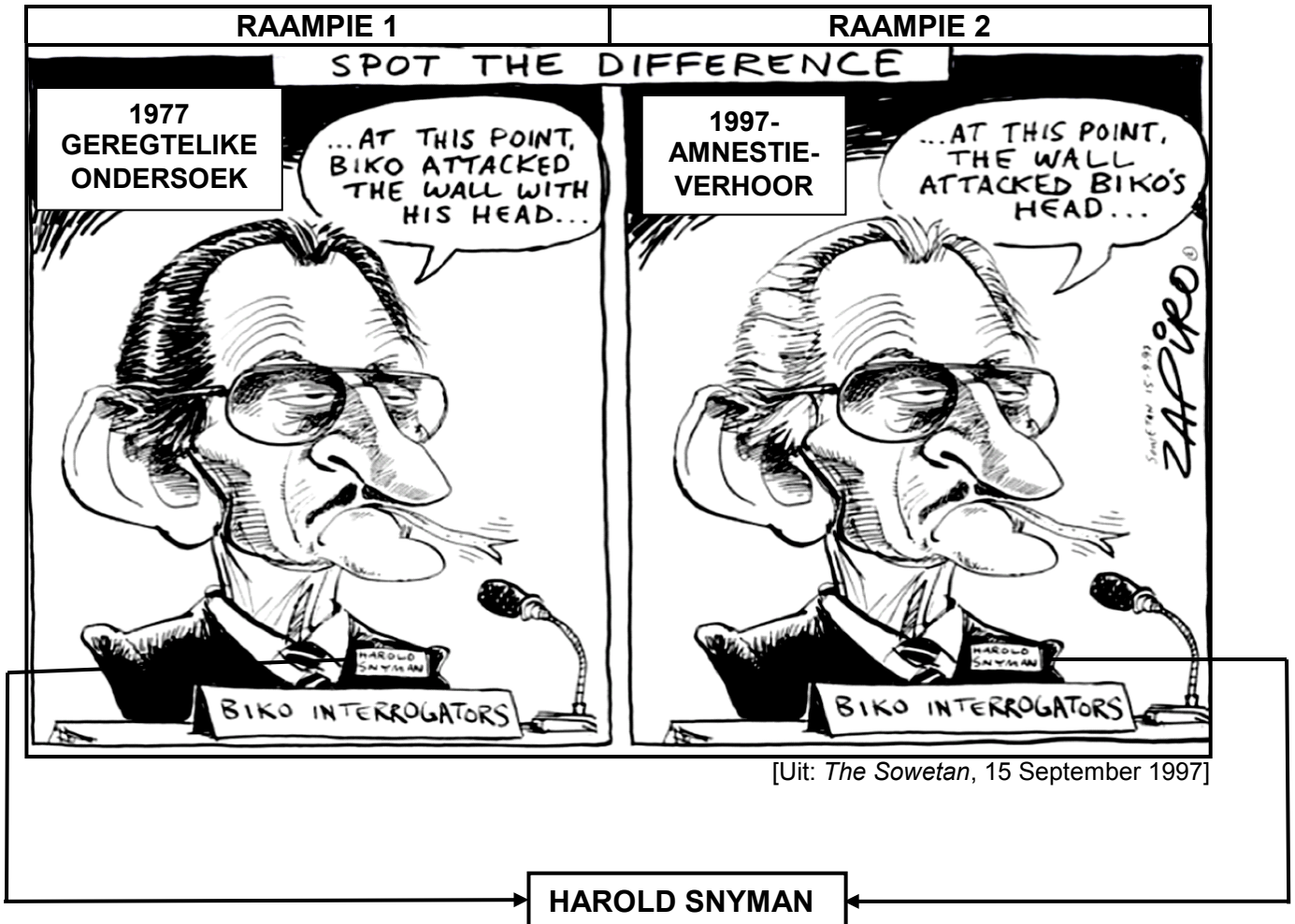
Die transkripsie/oorskrywing hieronder van die dood van Steve Biko is geneem uit die amnestieverhoor wat op 10 September 1997 in New Brighton, Port Elizabeth, gehou is. Mnr. George Bizos, wat die Biko-familie verteenwoordig het, ondervra hier die amnestie-aansoeker, mnr. Harold Snyman.

- Mnr. Bizos: Dus, hierdie storie wat u versin het, het van u persoonlik vereis om besonder vindingryk (kreatief) in die storie te wees. Stem u saam?
- Mnr. Snyman: Ja, dit is korrek.
- Mnr. Bizos: U moes 'n ondervraging en die antwoorde deur die oorlede mnr. Biko, asook sy reaksie, wat veronderstel was om die hele dag aan te hou, versin?
- Mnr. Snyman: Nee, dit is nie korrek nie.
- Mnr. Bizos: Wel, moes u nie rekenskap gee van wat op die 6de gebeur het nie, toe u besluit het om te lieg, dat die besering en die hulpeloosheid van mnr. Biko op die 7de begin het?
- Mnr. Snyman: U Edelagbare, dit was as gevolg van die valse verklarings wat ons opgestel het.
- Mnr. Bizos: Dit gaan daaroor dat u uself as besonder vindingryk bewys het omdat u in staat was om 'n storie van 'n ondervraging, antwoorde deur mnr. Biko en reaksies deur mnr. Biko regdeur die 6de te versin; iets wat nooit gebeur het nie. U het dit versin.
- Voorsitter: As u sê 'u', verwys u na hom persoonlik?
- Mnr. Bizos: Hom persoonlik, want ek gaan dit aan u stel dat dit u was wat beskryf het wat gedurende die ondervraging gebeur het en met watter dokumente mnr. Biko gekonfronteer is en hoe hy daarop gereageer het en hoe hy erken het dat hy 'n terroris was en hoe hy hiermee en daarmee saamgestem het; iets wat nooit gebeur het nie. Ek stel dit aan u dat dit 'n bewys is dat u besonder vindingryk is. Stem u saam?
- Mnr. Snyman: Nee, dit het nooit gebeur nie, u Edelagbare, die ondervraging.
- Mnr. Bizos: Ons weet dit, want u vertel ons nou dat dit nooit gebeur het nie. Dit gaan daaroor dat u 'n besonder vindingryke persoon is, want u kon 'n hele dag se gebeure wat nooit plaasgevind het nie, versin, en in die getuiebank opstaan en skaamteloos lieg oor wat daardie hele dag gebeur het, sonder dat dit gebeur het. Is die antwoord op my vraag, ja?
- Mnr. Snyman: Ja.
- Mnr. Bizos: Dus, stem u saam dat u en u makkers valse beëdigde verklarings versin het, wat kwansuis (na verneem is) deur ander mense gemaak is, waarmee u Biko op die 6de gekonfronteer het? Kan u onthou dat dit u getuienis was?
- Mnr. Snyman: Dit kan moontlik wees.

[Uit: <http://www.justice.gov.za/trc/amntrans%5cpe/snyman.htm>. Toegang verkry op 16 Maart 2015.]

BRON 2C

Hierdie spotprent deur Zapiro beeld Harold Snyman, een van Biko se ondervraers, uit.

VERTALING VAN SPOTPRENT:	
SOEK DIE VERSKIL	
RAAMPIE 1	RAAMPIE 2
BIKO HET OP HIERDIE TYDSTIP MET SY KOP TEEN DIE MUUR GESTAMP ...	DIE MUUR HET OP HIERDIE TYDSTIP HOMSELF TEEN BIKO SE KOP GESTAMP ...
BIKO-ONDERVRAERS	BIKO-ONDERVRAERS

BRON 2D

Hierdie bron skets in breë trekke die reaksie van Biko se familie op die nuus dat die polisiemanne wat by die ondervraging en dood van Stephen Bantu Biko betrokke was, amnestie geweier is.

Die Amnestiekomitee van die WVK het tussen Desember 1998 en Februarie 1999 amnestie aan die vyf polisiemanne geweier op grond daarvan dat hulle nie die volle waarheid geopenbaar het nie, nie erken het dat hulle die misdaad waarvoor hulle amnestie wou hê, gepleeg het nie en versuim het om te bewys dat hulle dae polities gemotiveerd was. Die Biko-familie was bly oor die besluit. Nkosinathi Biko, Steve Biko se oudste seun, het namens die familie gesê: 'Die besluit is belangrik omdat dit afwyk van die geregtelike ondersoek se bevinding dat niemand blameer kon word nie.' Die familie was egter grotendeels teleurgesteld met die amnestieverhore omdat dit nie die waarheid geopenbaar het nie. Die familie se prokureur het die polisiemanne daarvan beskuldig dat hulle nie 'die moed gehad het om die volle waarheid te vertel nie, dat hulle hom in werklikheid doodgeslaan het'. Toe Biko se weduwee, mev. Ntsiki Biko, oor Nieuwoudt se getuienis gepraat het, het sy opgemerk: 'Sy getuienis is niks nuuts nie. Ek dink hy lieg selfs meer as tydens die geregtelike ondersoek. Ek het nog die hele tyd gesê dat hulle selfs meer gaan lieg sodat hulle amnestie kan kry. Ek voel nie goed nie.' Die Minister van Justisie het agterna, in 2003, bepaal dat die staat nie die polisiemanne gaan vervolg wat om amnestie vir die dood van Steve Biko aansoek gedoen het nie as gevolg van die tydperk wat sedert 1977 verloop het en onvoldoende bewyse, byvoorbeeld die gebrek aan 'n ooggetuie.

[Vertaal uit <http://www.overcomingapartheid.msu.edu/sidebar.php?id=65-258-4&page=5>.
Toegang verkry op 16 Maart 2015.]

VRAAG 3: WAAROM HET DIE BRICS-LEDE BESLUIT OM IN 2014 'N ONTWIKKELINGSBANK TE STIG?

BRON 3A

Hierdie spotprent deur P Nath is op 28 Maart 2013 in die *Khaleej Times* (Verenigde Arabiese Emirate) gepubliseer. Dit beeld die BRICS-lede se voorneme uit om 'n Ontwikkelingsbank te stig.

[Uit: www.cagle.com/2013/03/brics-development-bank. Toegang verkry op 20 Februarie 2015.]

VERTALING VAN SPOTPRENT:

STIGTING VAN ONS NUWE ONTWIKKELINGSBANK IS NIE MEER VER NIE ...

ONDERHANDELINGE

BRON 3B

Die koerantartikel hieronder fokus op die BRICS-konferensie wat op 16 Julie 2014 in Fortaleza, Brasilië, gehou is.

**BRICS STIG BANK OM WESTERSE HOUVAS OP
WÊRELDWYE FINANSIES TEEN TE WERK**

FORTALEZA, Brasilië (Reuters) – Leiers van die BRICS- opkomendemark-nasies het Dinsdag 'n \$100 biljoen-ontwikkelingsbank en 'n valuta-reserwefonds van stapel gestuur as 'n eerste konkrete tree in die rigting van die herstrukturering van die Westers-gedomineerde internasionale finansiële stelsel. Leiers van die vyfnasie-groep het by 'n spitsberaad aangekondig dat die bank, wat die befondsing van infrastruktuurprojekte deur ontwikkelende nasies ten doel het, in Sjanghai (China) gesetel sal wees, en Indië sal vir die eerste vyf jaar oor die werksaamhede daarvan toesig hê, gevolg deur Brasilië en daarna Rusland. Hulle het ook 'n \$100 biljoen-valuta-reserwefonds geskep om lande te help om druk ten opsigte van korttermyn-likiditeit (bates) te voorkom.

Die langverwagte bank is die eerste belangrike prestasie van die BRICS-lande – Brasilië, Rusland, Indië, China en Suid-Afrika – sedert hulle in 2009 bymekaargekom het om druk uit te oefen vir 'n groter sê in die wêreldwye finansiële orde wat na die Tweede Wêreldoorlog deur Westerse magte gevorm is en op die Internasionale Monetêre Fonds (IMF) en die Wêreldbank toegespits is.

Die BRICS is aangespoor om saam te werk om stappe te doen ná 'n eksodus (massa-uittoeg) van kapitaal uit opkomende markte verlede jaar, wat deur die verkleining van die Verenigde State (VS) se monetêre stimulus veroorsaak is. Die nuwe bank weerspieël die groeiende invloed van die BRICS, wat amper die helfte van die wêreld se bevolking en omtrent een vyfde van die wêreld se ekonomiese uitset uitmaak. Die bank sal met 'n ingeskrewe kapitaal van \$50 biljoen begin, wat gelykop tussen sy vyf stigterslede verdeel word, met 'n aanvanklike totaal van \$10 biljoen in kontant wat oor sewe jaar ingesit word en \$40 biljoen in waarborge. Dit is geskeduleer om in 2016 met kredietverlening te begin en om vir lidmaatskap deur ander lande oop te wees, maar die kapitaalaandeel van die BRICS kan nie onder 55 persent daal nie. Die gebeurlikheidsvalutafonds sal in die reserwes van elke BRICS-land gehou word en kan na 'n ander lid verskuif word om probleme met hulle betalingsbalans te versag. Hierdie inisiatief het momentum gekry na die omkering in die vloeï van goedkoop dollars wat vir 'n dekade lank 'n oplewing in opkomende markte aangevuur het. 'Dit sal help om die onbestendigheid wat diverse ekonomieë ondervind as gevolg van die afname in die Amerikaanse beleid van monetêre uitbreiding, in toom te hou,' het die President van Brasilië, Dilma Rousseff, gesê.

'Dit is 'n teken van die tyd wat hervorming van die IMF vereis,' het sy aan verslaggewers aan die einde van die spitsberaad gesê.

[Vertaal uit <http://in.reuters.com/article/2014/07/15/brics-summit-bank-idINKBN0FK08620140715>.
Toegang verkry op 20 Februarie 2015.]

BRON 3C

Hierdie is 'n gedeelte van 'n verslag oor 'n onderhoud wat A Martinez met Joseph Stiglitz, voormalige hoofekonoom van die Wêreldbank en Nobelpryswenner in ekonomie, vir 'n Russiese televisiekanaal gevoer het. Die onderhoud is op 15 Julie 2014 gebeeldsend. Dit fokus op die invloed wat die stigting van die BRICS Ontwikkelingsbank na verwagting op die Internasionale Monetêre Fonds (IMF) en die Wêreldbank sal hê.

Nobelprys-bekroonde ekonoom, Joseph Stiglitz, het die Nuwe Ontwikkelingsbank (NOB) wat hierdie week deur die BRICS-lande gestig is, geloof vir die skep van 'n finansiële instelling wat die Westers-gedomineerde IMF en Wêreldbank kon teenwerk.

Stiglitz, 'n professor aan die Universiteit Columbia en voormalige hoofekonoom vir die Wêreldbank, het gesê dat die Nuwe Ontwikkelingsbank 'n 'fundamentele verandering in wêreld ekonomie en politieke mag' aandui. Hy het bygevoeg dat die poging deur Brasilië, Rusland, Indië, China en Suid-Afrika (BRICS) nuwe lewe kan blaas in die manier waarop fondse na ontwikkelende lande in 'n veranderende wêreld ekonomie versprei word, wat die 'ou instellings' soos die Internasionale Monetêre Fonds en die Wêreldbank nie genoegsaam erken nie.

'Die bestaande instellings het net nie genoeg hulpbronne nie,' het Stiglitz aan *Democracy Now* gesê. 'Hulle het genoeg vir 2, 3, 4 persent. Dit dra dus by tot die vloed van geld wat gebruik sal word vir die finansiering van infrastruktuur, aanpassing by klimaatsverandering, al die behoeftes wat so duidelik in die armste lande sigbaar is.'

Die nuwe bank sal geld vir infrastruktuur- en ontwikkelingsprojekte in BRICS-lande verskaf, en anders as die IMF of die Wêreldbank, het elke nasie gelyke inspraak, ongeag die grootte van sy bruto binnelandse produk (BBP). Stiglitz het gesê dat die BRICS-bank die potensiaal het om 'meer hulpbronne aan ontwikkelende lande te gee op maniere wat met hulle belange en behoeftes ooreenstem', terwyl hulle Amerikaanse-beheerde instellings dwing om monetêre en ekonomiese bydraes deur die BRICS-nasies te erken, wat inspraak verdien in besluite oor wêreldbeleggings wat tans deur die Weste gedomineer word.

Stiglitz het daarop gewys dat bestuursreëls vir die IMF en die Wêreldbank nie voldoende verander het sedert hulle in 1944 gestig is nie, aangesien Amerika geweier het om sy houvas op die instellings se funksies wesenlik aan te pas.

'Hierdie nuwe instelling weerspieël dus die ongelykheid en die gebrek aan demokrasie in wêreldbeheer en probeer om dit weer aan die gang te kry, om weer daarvoor te dink,' het hy gesê.

[Vertaal uit <http://rt.com/usa/173912-stiglitz-brics-bank-interview/>. Toegang verkry op 20 Februarie 2015.]

BRON 3D

Die artikel hieronder is deur Charles Kenny van die Sentrum vir Wêreldontwikkeling geskryf. Dit fokus op die impak wat die stigting van die BRICS Ontwikkelingsbank na verwagting op die Internasionale Monetêre Fonds en die Wêreldbank sou hê.

In suiwer finansiële terme is daar (nog) nie baie kompetisie nie. Die Internasionale Monetêre Fonds (IMF) se uitleenvermoë is êrens oor die \$750 biljoen; die Wêreldbank kan tot omtrent \$300 biljoen uitleen. Die BRICS Bank en die valutafonds tussen hulle (BRICS-lede) is veronderstel om tot ongeveer \$150 biljoen gefinansier te word (alhoewel hulle miskien in staat is om meer lenings as dit te kan hefboomfinansier/manipuleer).

Maar dit is 'n partydige siening. Die BRICS Bank en -valutafonds is ewe veel 'n waarskuwing as 'n mededinger. Amerika en Europa sloer met hervormings om die IMF meer verteenwoordigend van wêreld- ekonomiese mag te maak. Amerika wil sy vetoreg oor die besluite van die IMF behou en Europa wil die reg behou om die Fonds se Besturende Direkteur aan te stel, ten spyte van hulle krimpende aandeel in wêrelduitset en -handel.

Die BRICS-valutafonds is 'n teken dat as die Weste nie die opkomende Res (BRICS-lande) onder oë sien nie, ontwikkelende lande hulle eie rigting sal inslaan. Die IMF as 'n wêreldinstelling het meer geloofwaardigheid en geldmag as wat enige streeksmonetêre fonds bymekaar kan maak. En Amerika en Europa het die IMF meer as ooit nodig – dink aan die euro-krisis en die sleutelrol wat die Fonds (IMF en Wêreldbank) in die voorkoming van 'n groter resessie (ekonomiese verlangsamings) in Europa gespeel het.

Indien die BRICS besluit om die Fonds op te gee ten gunste van hulle eie instelling, wat die liggaam in Washington ernstig sal verswak, sal baie van die grootste verloorders in die Weste wees. Die BRICS Bank en -valutafonds is 'n teken aan beide Amerika en Europa: Óf julle help om die instellings wat julle vir die nuwe wêreld geskep het te hervorm, óf julle kyk hoe die multilateralisme (veelparty) wat julle meer as ooit nodig het, uitmekaar val.

[Vertaal uit 'A New World Order', <http://weeklywonk.newamerica.net/articles/new-world-order/>.
Toegang verkry op 20 Februarie 2015.]

ERKENNINGS

Visuele bronne en ander historiese bewyse is uit die volgende geneem:

'A New World Order', <http://weeklywonk.newamerica.net/articles/new-world-order/>

Bonner, PL en Segal, L. 1998. *Soweto: A History* (Longman, Kaapstad)

'Cagle Cartoons Blog' (datum onbekend), www.cagle.com/2013/03/brics-development-bank

<http://in.reuters.com/article/2014/07/15/brics-summit-bank-idINKBN0FK08620140715>

<http://rt.com/usa/173912-stiglitz-brics-bank-interview/>

<http://www.gutenberg-e.org/pohlandt-mccormick/PM.c5p2.html>

<http://www.justice.gov.za/trc/amntrans%5cpe/snyman.htm>

<http://www.justice.gov.za/trc/report/finalreport/Volume%201.pdf>

<http://www.overcomingapartheid.msu.edu/sidebar.php?id=65-258-4&page=5>

Ndlovu, SM. 1998. *The Soweto Uprising: Counter Memories of June 1976* (Raven Press, Randburg)

The Sowetan, 16 June 1995

The Sowetan, 15 September 1997